

Gomul asbesttekja gjordist dýr:

Hevur higartil kostað mær 30.000 kr.

JÚSTINUS LEIVSSON
EIDESGAARD

Ein asbesttekja, sum varð lögð á eini hús í Oyndarfirði í 1946 og tikin av aftur á sumri 1994, spókir enn og higartil hevur tað kosta eiganum Jógvan Høgnesen, haldbónda í Oyndarfirði knappliga 30.000 krónur at fáa bert ein part av hesum plátum burturbeindar. Nú er hann endaður í rættinum, og kann rokna við eini bót fyri at hava brotið kunngerðina hjá landsstýrinum um burturkast.

Ákæra er reist móti tí 78 ára gamla Jógvan Høgnesen, vanliga nevndur Jógvan-bóndi, ella Jógvan á Grundlendi, og mánadagurin 26. februar var næsti dagurin í lívinum, at hann sat í rættarsalinum í C. Pløysengøtu. Fyri dagurin var 4. september 1995 og tá sat hann eisini og gav frágreiðing í sama máli.

Eisini er ákæra reist móti Jørmund Juul, byggimeistara í Oyndarfirði, sum stóð fyri arbeiðinum at skifta tekjuna. Talan var um eina politisak og tá talan ikki kann verða um meir enn bót ella heftu, so var heldur ongin verji hjá teimum ákærdu, uttan at teir ákærdu ynskja tað, tað gjørdi teir ikki mánadagin. H. Møller dómarafulltrúi leiddi rættarfundin og fyrri ákæru-

myndugleikan var møttur Søren Riis Andresen, politifulltrúi.

Málið snýr seg um, at sambært landsstýrskunngerð um burturkast, hava Jógvan Høgnesen og Jørmund Juul ikki borið seg rætt at. Báðir eru í hvussu er meldaðir, skuldsettir og ákærdir.

Forsøgan

Á sumri 1994 setir Jógvan Høgnesen sær fyrri, at hampa um húsini. Húsini eru bygd beint eftir seinna heimsbardaga og nú var tekjan vörðin so vánalig, at neyðugt er at skifta út. Jógvan Høgnesen bað byggifelagið MJM, við Jørmund Juul á odda, um at gera arbeiðið. Jógvan Høgnesen segði við Jørmund Juul, at hann ætlaði at beina asbestplátur burtur sjálvur.

Jógvan hevði ikki bert í hyggju at skifta takið út. Hann hevði eisini sett sær fyrri, at nú skuldi hampast kring húsini. Nógvar gróður var í túninum og hann hevði gjørt sær eina ætlan, har hann fyrst skuldi leggja gomlu takpláturarnar niður í túnið og síðan ætlaði hann at stoypa útyvir. Jógvan er av tí gamla skúlanum, kann nakað brúkast, so er ongin orsök til at tveita tað burtur.

Men onkur oyndfirðingur fekk ilt av royndini hjá Jógvan Høgnesen, at fríðka

um túnið, og meldaði hann. Kommunan kom uppi leikin. Heilsuførdiliga Starvsstova, IRF og til seinast eisini polití og dómssvald.

Men áðrenn hetta vóru longu seks asbestplátur komnar undir heilt í túninum hjá Jógvan bónda. Stoypt var útyvir tær og Jógvan var visur í, at hann ongantíð aftur fór at síggja nakað til hesar asbestplátur, ella síggja gróður og gras í hesum partinum av túninum. Restin av takplátunum lá uppstáplað í túninum og biðaði eftir, at tær eisini skuldu fáa somu lagnu sum hinar undir sementinum.

Bjórðaði seg fram

Jørmund Juul segði í rættinum, at áðrenn hann fór undir arbeiðið, hevði hann biðið um eina avfallsbingju, sum hann skuldi nýta til at tveita burturkastið í. Hetta var vanligt, tá hann fór undir eitt arbeiði.

– Eg bjórði Jógvan í fáa alt burturkastið av vegnum, men Jógvan segði mær, at hann sjálvur skuldi beina fyrri asbestplátunum. Eg lat síðan standa til og hugsaði ikki meira um hetta mál, segði Jørmund Juul í rættinum.

– Vit gjørdu eina muntliga avtalu, um at eg skuldi skifta takið út, við í hesi var eisini, at eg skuldi rudda, men Jógvan Høgnesen vil sjálvur taka sær av asbest-

plátunum og tað kundi eg ikki seta meg í móti, segði Jørmund Juul.

Ákærin vildi hava at vita um Jørmund fyrr hevði tikið asbestplátur av tekjum og um hann visti hvussu tær skulu beinast av vegnum í dag.

Jørmund greiddi frá, at hann fyrr hevði verið við til at skifta asbestplátur út, men tá hevði hann arbeitt sum sveinur hjá øðrum og hevði ikki endaligu ábyrgdina.

– Eg havi heldur ikki fingið nokur boð frá kommununi ella Heilsuførdiliga Starvsstovu um hesar asbestplátur, hvørki tá arbeiðið fór fram, ella tá eg stáplaði tær í túninum. Tað er ikki fyrr enn málið var meldað, at eg kom inn í myndina, segði Jørmund Juul.

Privat ogn

Jógvan Høgnesen gjørdi rættinum greitt, at tá hann legði tær fyrstu pláturarnar í túnið var hann ikki greiður yvir, at hann gjørdi nakað ólóglegt.

– Arbeiðið inni á míni privatu ogn. Eg visti einki um, at eg hevði plikt at fáa asbestpláturarnar burtur frá míni egna grund. Eg átti pláturarnar og eg átti eisini grundina sum tær lógu á, segði Jógvan Høgnesen.

Jógvan Høgnesen varð spurður, um hann visti at

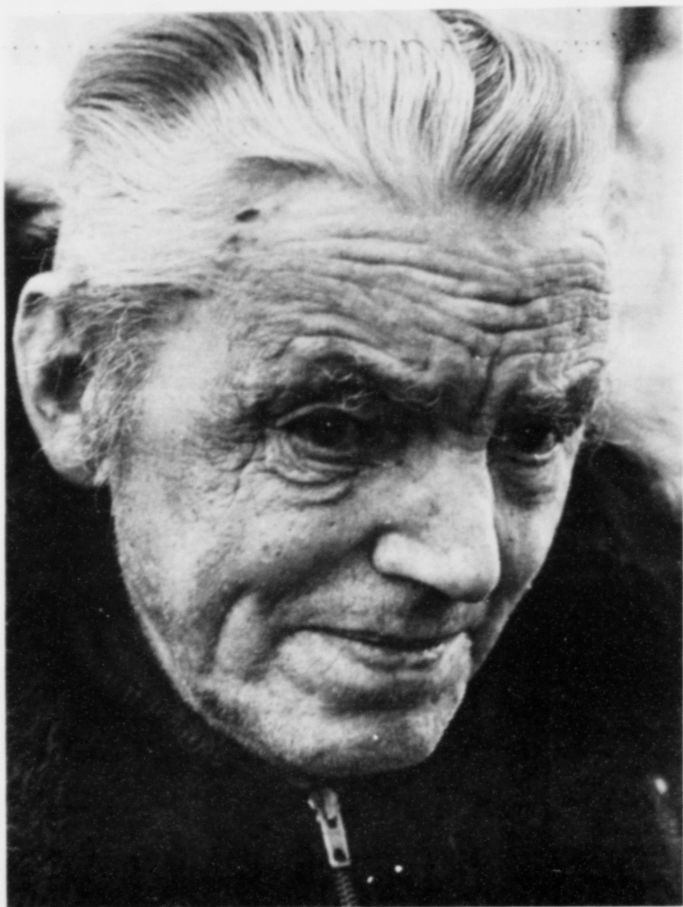
tekjan var av asbest.

– Sjálvandi visti eg tað. Eg keypti tekjuna sjálvur frá J.F. Kjølbro í 1946 og tá var tekjan ikki ólógleg, tá var lógligt at haldla við asbest, segði Jógvan Høgnesen.

– Eg haldi ikki, at her er talan um nakað mál meira. Allar pláturarnar eru burtur nú. IFR hevur beint tær av vegnum, eisini tær sum lógu í túninum. IRF hevur eisini lagt asfalt á túnið. Leikluturin hjá IRF tók fyra tímar. Rokningin til mín fyri hetta arbeiðið var knappliga 30.000 krónur, ella meir enn nýggja tekjan kostaði. Hendan rokning er goldin. Eg haldi, at nú er nógmikið, segði Jógvan Høgnesen.

Men tað helt politifulltrúin ikki. Hann vildi á botn í hesum máli. Málið varð ikki avgreitt mánadagin. Nú skulu umboð fyrri Heilsuførdiliga Starvsstovu og fyrri Oyndarfjarðar Kommununa avhoyrast og Jógvan Høgnesen verður aftur at síggja í rættinum um nakrar mánadag. Hann kann omaná tær 30.000 krónurnar, sum longu eru goldnar, rokna við eini bót fyri ikki at farið rætt um eina tekju, sum hann keypti lógliga, men sum í seinna árum er vörðin ólógleg, orsakað av heilsuvanda.

– Tað lagnasta av øllum er, at eg var visur í, at gras ikki fór at gróva ígjøgnum asbestið, sum eg vildi

78 ára gamla Jógvan Høgnesen úr Oyndarfirði er rættuliga komin í klemmu av myndugleikanum, sum hava gjørt hava avgjört, at hansara 50 ára gamla tekja er so vandanmál, at hon ikki kann liggja niðurstoypt í hansara egna túni. Mynd: Kalmar

stoypa niður í túnið. Túnið er nú asfaltrað og tað gró so lystiliga uppgjøgnum asfaltið, sigur Jógvan Høgnesen.

– Eg kenni hetta sum eina hets í móti mær. Tað eru fleiri asbesttekjur í Oyndarfirði. Eg veit enn tá um hjall, sum hevur verið taktur við asbesti. Tey fólkinu sum eta úr hesum hjalli eru ikki vörðin sjúk. Asbest liggur og sløðist kring alt landið, hví eg skuldi fáa sovorna viðgerð, skilji eg als ikki, segði Jógvan Høgnesen aftaná rættarfundin mánadagin.

– Eg ivist eisini stórliga í um Heilsuførdiliga Starvsstovan og IRF hava rætt til at gera eitt arbeiði inni á míni privatu ogn, uttan at eg havi givið mitt samtykki, segði hann.